

Unia Europejska duży nacisk kładzie na kwestie ochrony środowiska i promuje projekty z tym związane. Firmy chcące prowadzić inwestycje w tym zakresie mogą ubiegać się o dofinansowanie z UE. Unia oferuje w tym celu różnego rodzaju pomoc finansową w formie dotacji, jak i niskooprocentowanych pożyczek.

DOTACJE NA INWESTYCJĘ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Warto pamiętać o ekologii

Kraje Unii Europejskiej poświęcają szczególną uwagę przyjaznym dla środowiska praktykom w sektorze gospodarczym. W ciągu ostatnich kilku lat przepisy dotyczące środowiska naturalnego uległy istotnej zmianie zmuszając przedsiębiorstwa do uwzględniania aspektów środowiskowych podczas prowadzenia działalności gospodarczej. Warto nadmienić, iż znacząco zaostrożono kryteria m.in. dotyczące emisji szkodliwych substancji do atmosfery. W dyrektywie ramowej dotyczącej wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), Komisja Europejska uwzględniła dla Polski 15 – proc. udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii w 2020 r., natomiast dla całej UE wynosi on 20%. Dla porównania w roku 2005 udział OZE wynosił 7,2%, czyli musi nastąpi po-

nad dwukrotny wzrost, aby spełnić wymagania. Jak oceniają eksperci 15 – proc. cel dla Polski jest zdecydowanie zbyt ambitny i najprawdopodobniej niemożliwy do wypełnienia. Obecnie szacuje się nasze możliwości na 11 – 13%.

Do osiągnięcia powyższych celów UE oferuje m.in. przedsiębiorstwom różnego rodzaju pomoc finansową - w formie dofinansowania lub premii motywacyjnych – w celu promowania inwestycji w tym zakresie. Unijna pomoc finansowa na rzecz środowiska naturalnego ma na ogół formę współfinansowania lub niskooprocentowanych pożyczek preferencyjnych. Do największych instrumentów finansowych Unii Europejskiej koncentrujących się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska należą, m.in.:

- LIFE + - który jest najważniejszym programem na rzecz środowiska,
- Program Inteligentnej Energii dla Europy - obejmuje branżę energetyczną,
- Marco Polo - wspiera projekty w dziedzinie transportu,
- Siódmy Program Ramowy - zajmuje się wieloma obszarami tematycznymi.

Oprócz bezpośredniego finansowania z Komisji, UE może – poprzez swoich pośredników finansowych (EBI i EFI), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Fundusz Spójności, wspierać przedsiębiorstwa promujące środowisko naturalne. To właśnie EFRR i Fundusz Spójności są najpopularniejszymi instrumentami finansującymi inwestycje związane z ochroną środowiska realizowane przez przedsiębiorców.

■ Gdzie szukać dofinansowania?

Najpopularniejsze źródła uzyskania zewnętrznego finansowania dla przedsiębiorstw dużych oraz sektora MŚP (sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw):

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOSiGW)

Największa instytucja realizująca Politykę Ekologiczną Państwa poprzez finansowanie inwestycji w ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. NFOSiGW oferuje dofinansowanie poprzez: dotacje, pożyczki, kredyty, dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielanych przez banki, umo-

zenia. W ramach NFOSiGW wspierane są duże projekty o wielkości powyżej 20 mln zł.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW, 16 - dla każdego województwa)

Jego zadaniem jest finansowe wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, realizowanych na obszarach danego województwa. Źródłem dochodów WFOŚiGW są opłaty i kary za gospodarcze korzystanie ze środowiska, wnoszone przez instytucje z obszaru województwa. Fundusz oferuje dofinansowanie poprzez: dotacje, niskooprocentowane pożyczki z możliwością częściowego umorzenia, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz pożyczki udzielane na zadania dofinansowane ze środków Unii Europejskiej oraz pożyczki pomostowe. Zakres i wielkość dofinansowania jest różna i zależy od województwa. O wsparcie mogą się starać przedsiębiorstwa na inwestycje poniżej 20 mln zł.

Europejski Fundusze Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności (m.in. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko).

W ramach priorytetu skierowanego dla przedsiębiorstw (Priorytet IV: Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony) wspierane będą projekty, których realizacja spowoduje zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, w tym emitowanych do powietrza, odprowadzanych ze ściekami. W POIiŚ minimalna wielkość projektu dla przedsiębiorstw to 8 mln zł, a maksymalna wielkość dofinansowania jest zależna od działania i poddziałania.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (16 Regionalnych Programów Operacyjnych)

Dofinansowania mniej kosztownych przedsięwzięć (w stosunku do POIiŚ) można uzyskać w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO). Wsparcie z RPO obejmuje m.in. projekty dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów środowiskowych. Każde z szesnastu województw opracowało własne RPO, a w tym działania związane z ochroną środowiska. Przedsiębiorstwa planujące inwestycje związane z poprawą środowiska naturalnego połączone z korzyściami ekonomicznymi mają możliwość ubiegania się o środki właśnie z tych programów. W porównaniu z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko można ubiegać się o dotacje na znacznie mniejsze projekty niż 8 mln. W zależności od województwa, przedsiębiorca musi w pierwszej kolejności zapoznać się z Regionalnym Programem Operacyjnym, a w zasadzie uszczegółowieniem tego dokumentu, aby sprawdzić czy jego projekt może być współfinansowany ze środków publicznych. Wielkość dotacji jest uzależniona od regionu oraz typu realizowanej inwestycji i może wynieść nawet 85%.

Szwajcarsko - Polski Program Współpracy

Forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce i 9 innym państwom członkowskim Unii Europejskiej, które przystąpiły do niej 1 maja 2004 r. Jednym z priorytetów jest środowisko i infrastruktura, gdzie będą wspierane projekty z zakresu, np. rozbudowy infrastruktury środowiskowej oraz poprawy stanu środowiska (m.in. zarządzanie odpadami stałymi, system energii odnawialnej, poprawa wydajności energetycznej). Obecnie trwają prace programowe nad szczegółowymi wytycznymi oraz zmierzające do uruchomienia naboru wniosków.

Premie termomodernizacyjne

(wśród przedsiębiorstw mogą korzystać z nich tylko spółki prawa handlowego)

Forma pomocy państwa dla inwestora realizującego przedsięwzięcie termomodernizacyjne. Jest ona przyznawana przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) w wysokości 25% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia. Premia termomodernizacyjna stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez inwestora. Oznacza

to, że realizując przedsięwzięcie termomodernizacyjne należy spłacić 75 % kwoty wykorzystanego kredytu. Wniosek o przyznanie premii należy składać, wraz z wnioskiem kredytowym, w banku, w którym inwestor ubiega się o kredyt na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego. Formularz wniosku o przyznanie takiej premii można otrzymać w banku, w którym złożony zostanie wniosek kredytowy i ma podpisaną umowę o współpracę z BGK. Premia przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne z własnych środków.

Zostały już zakończone popularne konkursy z zakresu dotacji na ochronę środowiska dla przedsiębiorstw z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i mechanizmu finansowego EOG oraz Ekofundusz.

■ Jak zdobyć dotację?

Droga do zdobycia dofinansowania na inwestycje z zakresu ochrony środowiska jest złożona i składa się z następujących etapów:

1. Pierwszym i najważniejszym krokiem jest podjęcie decyzji dotyczącej rodzaju projektu. Należy przy tym uwzględnić koszt całej inwestycji oraz oszczędności wynikające z zastosowania odpowiednich rozwiązań.

2. Kolejnym etapem jest wybór odpowiedniego finansowania. W tym celu należy sprawdzić możliwości uzyskania dotacji. Instrumenty służące finansowaniu tych przedsięwzięć opisane zostały powyżej. Należy pamiętać, że z zasady różnego rodzaju dotacje przewidują refundację poniesionych przez firmę wydatków – najpierw należy zrealizować inwestycję, dopiero po jej zakończeniu można wystąpić o refinansowanie. Dla

FAKTY PRZEMAWIAJĄCE ZA INWESTYCJAMI NA RZECZ ŚRODOWISKA:

- 10 mld ton CO₂ – tyle w roku 2007 wyniosła łączna emisja na świecie, ponad 90% – żaden kraj w UE nie jest w produkcji energii tak uzależniony od węgla, jak Polska,
- ok. 7% – obecne wykorzystanie OZE w Polsce do produkcji energii elektrycznej,
- 15% – tyle Komisja Europejska zapisała dla Polski udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii w 2020 r.,
- 11 – 13% – szacowane możliwości udziału energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii w 2020 r. w Polsce,
- 37,6 mld euro – łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, z czego 27,9 mld euro to wkład unijny,
- 1,729 mld euro – tyle Polska otrzyma na inwestycje proekologiczne w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych.

tego bardzo ważnym aspektem przy planowaniu inwestycji jest przygotowanie precyzyjnego montażu finansowego. Zarządzający firmą muszą opracować plan finansowania przedsięwzięcia.

3. Po dokonaniu wyboru działania, w które będzie wpisywał się planowany projekt inwestycyjny oraz opracowaniu montażu finansowego, można przystąpić do przygotowania niezbędnych załączników do wniosku aplikacyjnego. W zależności od rodzaju projektu załącznikami będą:

- biznes plan,
- studium wykonalności,
- harmonogramu rzeczowo-finansowego,
- informacja o zakresie przeprowadzonej procedury oceny oddziaływania na środowisko (OOS),
- informacja o otrzymaniu innej pomocy publicznej lub oświadczenie o braku otrzymania takiej pomocy,
- oświadczenie o posiadaniu praw do dysponowania nieruchomością na cele budowlane lub w celu realizacji projektu,
- dokumenty rejestrowe przedsiębiorstwa (wyciąg z KRS, zaświadczenie o wpisie do EDG, REGON, NIP oraz kopię statutu lub umowy spółki),
- dokumenty potwierdzające sytuację finansową projektodawcy,
- oświadczenie o posiadaniu środków niezbędnych do realizacji inwestycji,
- inne specjalistyczne dokumenty i oświadczenia.

4. Kolejnym etapem jest przygotowanie wniosku o dofinansowanie (wzory znajdują się na stronach internetowych instytucji odpowiedzialnych za dane działanie). Musi być on

spójny z załącznikami. To właśnie wniosek i biznes plan/studium wykonalności są dokumentami, które podlegają ostatecznej ocenie i decydują o przyznaniu dofinansowania. Przygotowując wniosek należy mieć przed sobą karty oceny (formalnej, wykonalności, strategicznej), gdzie znajdują się następujące informacje:

- co trzeba zrobić, aby prawidłowo przygotować dokumentację,
- za co przyznawane są punkty (m.in. za redukcję emisji substancji odprowadzanych do atmosfery, wdrażania najlepszych dostępnych technik – BAT).

5. Ostatnim etapem będzie realizacja oraz rozliczenie inwestycji. Realizacja inwestycji musi być zgodna z ustalonym harmonogramem rzeczowo-finansowym oraz podpisaną umową o dofinansowanie. Należy także pamiętać, aby odpowiednio archiwizować wszelką dokumentację związaną z realizowanym projektem.

■ Podsumowanie

Droga do uzyskania dofinansowania na inwestycje z zakresu ochrony środowiska jest złożona i skomplikowana. Wymaga znajomości wielu aktów prawnych oraz zapoznania się ze szczegółowymi wytycznymi instytucji finansujących. Jednakże często inwestycje te przekraczają zdolności finansowe przedsiębiorstw i jedyną słuszną decyzją jest ubieganie się o pozyskanie zewnętrznego źródła finansowania. Istnieje wiele instrumentów i instytucji mogących partycypować w kosztach inwestycji środowiskowych.

*Michał Dąbrowski,
Krzysztof Żygowski
European Projects Group s.c.*